

30. BÖLÜM

ÜNİTER İNSAN BİLİMİ TEORİSİ

Çiğdem KURALAY*

MARTHA ELIZABETH ROGERS
(1914-1994)

Martha Elizabeth Rogers idealist, vizyon sahibi, araştıran, sorgulayan, etik kurallara dikkat eden, yazılarında eğitime, yapıcı ve yaratıcı düşünceye yer veren önemli bir bilim insanıdır. Hemşireliğin profesyonelleşmesini önemsemiş ve yayınları ile “hemşirelik literatürüne” büyük katkılar sağlamıştır. Üniter İnsan Bilimi teorisi Martha Rogers tarafından 1978’de tanımlanmış büyük bir hemşirelik teorisi. Rogers kuramında bireyin çevre ile olan ilişkisini tıpkı fizikteki enerji alanlarında olduğu gibi indirgenemez ve birbirinden ayırmaz olduğunu ifade etmiştir. Kişi çevresiyle etkileşimini sürdürürken hızlı ya da yavaş hareket ederek dengesini korumaya çalışır. Bu denge bozulduğu zaman sağlık sorunları ortaya çıkar ve hemşirelik bakımına gereksinim doğar. Onun kuramında merkezi olan ögeler, yani hemşirelik bakımının odak noktaları “üniter insan” ve “çevre” olmalıdır. Varsayımsal olarak çevre ve insan arasında devamlı bir enerji değişimi vardır.

KURAMCININ ÖZGEÇMİŞİ

12 Mayıs 1914’de dört çocuklu bir ailenin ilk çocuğu olarak Dallas Teksas’da doğmuştur. 1931 yılında “University of Tennessee’de” iki yıl “Fen bilimleri” eğitimi aldıktan sonra “hemşirelik eğitimi” almak için “Knoxville General Hospital

* Öğr. Gör., Ordu Üniversitesi, İkizce Meslek Yüksekokulu, cigdeminan52@hotmail.com

KAYNAKLAR

1. Hektor LM, Rogers ME: A life history. *Nursing Science Quarterly*. 1989; 2(2): 63-73.
2. Pektekin Ç. Faye Glenn Abdellah ve Yirmibir Hemşirelik Sorunu Kuramı, in *Hemşirelik Felsefesi: Kuramlar-Bakım Modelleri ve Politik Yaklaşımlar*, Ç. Pektekin, Editor. İstanbul Tıp Kitabevi: İstanbul. 2016, p. 76-82.
3. Birol L. Hemşirelik Kuramları ve Hemşirelik Sürecine Etkileri, in *Hemşirelik Süreci, Hemşirelik Bakımında Sistematik Yaklaşım*. Etki Yayınevi: İzmir. 2002, p. 68-70.
4. Ay FA. *Temel hemşirelik: Kavramlar, ilkeler, uygulamalar*. İstanbul Medikal Yayıncılık. 2002, p.12-14.
5. Phillips JR. Martha E. Rogers: An icon of nursing. *Nursing science quarterly*, 1997;10(1): 39-41.
6. Malinski VM. Martha E. Rogers over the years. *Nursing science quarterly*, 2007; 20(1): 6
7. Visions: The Journal of Rogerian Nursing Science. (cited 2021 21.03.2021); Available from: <https://www.societyofrogerianscholars.org/visions.html#:~:text=Visions%3A%20The%20Journal%20of%20Rogerian%20Nursing%20Science%20%E2%80%8Bis%20the,peer%2Dreviewed%20and%20CINAHL%20indexed>.
8. Yildiz D. et al., Kompleks adaptif sistem ve hemşirelik bilimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2016; 9(1): 17-22.
9. Onieva-Zafra MD. The Impact of Martha Rogers' Nursing Science in Spain. *Journal of Nursing and Care*, 2015; 4(5): 1-3.
10. Rogers ME. *Nursing: science of unitary, irreducible, human beings: update 1990*. NLN publications, 1990; (15-2285): 5-11.
11. Riley Kramer M. Online Learning and the Human Energy Field: Implications for the Science of Unitary Human Beings. *Visions: The Journal of Rogerian Nursing Science*, 2018; 24(2).
12. Maki KA. and DeVon HA. A nursing theory-guided framework for genetic and Epigenetic Research. *Nursing Inquiry*, 2018; 25(3): E12238.
13. Argon, G., Holistik Bütüncül Sağlık Görüşü Ve Hemşirelik. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*.1985; 1(3): 67-69.
14. Demir Korkmaz F. Pozitif Yoğun Bakım. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Dergisi*, 2015; (5): 94-112.
15. Rogers ME. Science of unitary human beings. *Explorations on Martha Rogers' science of unitary human beings*, 1986: 3-8.
16. Watson J. and Smith MC. Caring science and the science of unitary human beings: a trans-theoretical discourse for nursing knowledge development. *Journal of advanced nursing*, 2002; 37(5): 452-61.
17. O'Mathúna, DP. et al., A critical evaluation of the theory and practice of therapeutic touch. *Nursing Philosophy*, 2002; 3(2): 163-76.